

Kjøp og Leasing av kjøretøy (dynamisk innkjøpsordning)

Case: Østfold fylkeskommune

Østfold fylkeskommune har med bistand fra Klima Østfold opprettet en dynamisk innkjøpsordning for kjøp og leasing av kjøretøy. For å sikre fossilfrie kjøretøyinnkjøp er det laget en tilhørende rutine som ansatte må følge når det skal anskaffes nye kjøretøy.

Dette dokumentet forteller hvordan den dynamiske innkjøpsordningen er innrettet og hvordan det jobbes med den tilhørende rutinen for å sikre fossilfrie kjøretøyinnkjøp. Formålet er å inspirere og veilede kommuner som skal gjennomføre tilsvarende eller lignende anskaffelser.

1.0 Bakgrunn	2
2.0 Forarbeid	2
2.1 Dynamisk innkjøpsordning	3
2.2 Rutine for kjøp og leasing av kjøretøy	4
3.0 Innkjøp	4
4.0 Resultat	5
5.0 Tips til gjennomføring av persontransportanskaffelse	5

Kjøp og leasing av kjøretøy

1.0 Bakgrunn

Østfold fylkeskommune har en betydelig kjøretøy- og maskinpark. Totalt teller den ca. 300 forsikrede enheter, inkludert alt fra traktorer, tilhengere, minibusser og personbiler. Personbiler, varebiler, kombinertbiler og minibusser utgjør ca. 110 kjøretøy.

Fylkeskommunen har sammen med resten av kommunene i regionen et mål om en fossilfri transportsektor innen 2030, og det er fastsatt ambisiøse målsettinger for klima og transport i fylkesplanen. Når rammeavtalen for kjøretøy gikk ut ble det derfor sett nærmere på hvordan ny avtale skal sikre størst mulig andel fossilfrie kjøretøyinnkjøp.

Tidligere en rammeavtale inkluderte kjøretøyskategoriene personbil, varebil, kombinertbil og minibusser. Fra august 2018 har den dynamisk innkjøpsordning vært operativ.

2.0 Forarbeid

Klima Østfold og fylkeskommunen har samarbeidet i anskaffelsesprosessen og i oppfølgingen av ordningen. Når ny avtale skulle utarbeides, ble det gjort undersøkelser på hvilke fossilfrie alternativer som finnes for de ulike kjøretøykategoriene, samt lade- og fylleinfrastrukturen i regionen. Det ble klart at el- og biogassdrevne kjøretøy vil tilfredsstille de fleste behovene for nye kjøretøy. Det finnes ingen fyllestasjoner for hydrogen i Østfold.

Det ble undersøkt antall forventende nye kjøretøy som skulle anskaffes for den neste fireårsperioden:

	Personbil	Liten varebil	Varebil (under 3,5 tonn)	Kombinertbil	Minibuss
Antall	16	18	14	2	11

Kjøp og leasing av kjøretøy

Videre ble det vurdert om det skulle lages en rammeavtale eller en dynamisk innkjøpsordning. Fordelen med en rammeavtale er at det er enkelt å handle fra avtalen (avrop), mens ulempen er at man blir låst til én eller få modeller som er tilgjengelig på det tidspunktet avtalen inngås. Kjøretøyteknologien er i en voldsom utvikling og det kommer hele tiden nye elbilmodeller med stadig lenger rekkevidde, og det lanseres nye bilgassmodeller. For å ikke bli låst til en «gammel» kjøretøymodell i flere år ble det konkludert med at en dynamisk innkjøpsordning er det mest hensiktsmessige.

2.1 Dynamisk innkjøpsordning

En dynamisk innkjøpsordning fungerer ved at det kunngjøres en begrenset anbuds konkurranse, hvor leverandører som tilfredsstillere kvalifikasjonskravene kan søke og bli prekvalifisert. Det er ingen begrensninger på antall leverandører som kan prekvalifiseres, og når det er behov for et nytt kjøretøy gjennomføres det en minikonkurranse mellom de prekvalifiserte leverandørene. Innkjøpsordningen har i utgangspunktet en varighet på fire år, men kan forlenges så lenge fylkeskommunen måtte ønske.

Den dynamiske innkjøpsordningen har en flere fordeler:

- Enklere å vurdere behovet for nytt kjøretøy før innkjøp gjennomføres
- Kravspesifikasjoner og tildelingskriterier kan tilpasses til hvert innkjøp ut fra brukerbehovet og tilgjengelig fossilfri kjøretøyteknologi
- Muliggjør å følge den teknologiske kjøretøyutviklingen underveis i avtaleperioden og ikke bli låst til utdaterte modeller
- Avtaleansvarlig har full kontroll når det gjøres avrop

På bakgrunn av undersøkelsene om tilgjengelige fossilfrie alternativer ble det i konkurransegrunnlaget til den dynamiske innkjøpsordningen presisert at tydelig at fylkeskommunen i all hovedsak kom til å anskaffe fossilfrie kjøretøy:

«Oppdragsgiver skal etablere dynamisk innkjøpsordning på kjøp og operasjonell leasing av kjøretøy som i hovedsak drives med el, biogass eller hydrogen. En del av konkurransene vil kunne etterspørre kun kjøretøy med de nevnte drivlinjene»

Hele konkurransegrunnlaget er tilgjengelig på Klima Østfolds hjemmesider.

2.2 Rutine for kjøp og leasing av kjøretøy

Parallelt med utarbeidelsen av innkjøpsordningen ble det utarbeidet en tilhørende rutine som skal følges når det skal anskaffes nye kjøretøy. Rutinens formål er å sikre at det anskaffes fossilfrie kjøretøy så langt det er mulig ved et tett samarbeid mellom innkjøpsavdelingen, Klima Østfold og bestilleren. Hele rutinen finnes på Klima Østfolds hjemmesider, men har følgende hovedpunkter:

1. Ta kontakt med innkjøpsansvarlig som igjen vil ta kontakt med klimarådgiver.
2. Vurder om det egentlig er behov for nytt kjøretøy
3. Vurder om elkjøretøy tilfredsstillt behovet
4. Vurder om biogasskjøretøy tilfredsstillt behovet
5. Hva gjøres hvis elkjøretøy ikke løser behovet og det ikke er biogassfylllestasjon i området?

Hele rutinen er tilgjengelig på Klima Østfolds nettsider:

<https://klimaostfold.no/innkjop-av-klimalosninger/>

3.0 Innkjøp

Når det skal anskaffes nytt kjøretøy blir rutinen fulgt i praksis ved at bestiller av kjøretøy tar kontakt med innkjøpsansvarlig som igjen tar kontakt med Klima Østfold. Deretter kan behovet diskuteres, og dersom det skal anskaffes nytt kjøretøy gjennomføres nødvendige undersøkelser gjøres i forkant av hver enkelt anskaffelse:

- Bestillere beskriver sitt behov for nytt kjøretøy
- Klimarådgiver bistår med å undersøke tilgjengelig teknologi som tilfredsstillt behovet, lade-/fyllemuligheter og eventuelt kostnader
- På bakgrunn av undersøkelsene blir bestiller, klimarådgiver og innkjøpsansvarlig sammen enige om å stille konkrete minimumskrav til drivstoff
- Innkjøpsansvarlig gjennomfører minikonkurransen og tildeler kontrakt med leverandør

Et eksempel på anskaffelse er når teknisk drift skulle ha ny varebil, hvor det ble konkludert med at biogasskjøretøy var godt egnet vil tilfredsstillt behovet. I anbudsdocumentet til minikonkurransen ble det derfor satt krav til at det skulle være et biogasskjøretøy:

«Oppdragsgiver skal lease én (1) ny varebil på biogass»

4.0 Resultat

Ordningen har vært operativ siden august 2018 og det er anskaffet 13 kjøretøy så langt:

- 5 elkjøretøy
- 5 biogasskjøretøy
- 3 fossile kjøretøy (behov for hengerfeste)

Efaringene så langt er at rutinen fungerer godt. Behovene og brukerne blir inkludert i prosessen, og rutinen fanger opp at det bestilles fossilfritt kjøretøy når det er mulig. Samarbeidet mellom innkjøpsansvarlige og klimarådgiver fungerer godt.

5.0 Tips til gjennomføring av persontransportanskaffelse

Mange kommuner har rammeavtaler på kjøp og leasing av kjøretøy, og i mange tilfeller kan det være hensiktsmessig med rammeavtaler. Dette gjelder for eksempel der man har behov for mange like kjøretøy som anskaffes samtidig, slik som i hjemmesykepleien. I andre tilfeller kan det være mer hensiktsmessig med en dynamisk innkjøpsordning når det skal anskaffes biler på ulike tidspunkter i en avtaleperiode, eller det er behov for koordinering og kontroll på avrop. Under er det listet noen tips for kommuner som ønsker å gjennomføre en dynamisk innkjøpsordning på kjøp og/eller leasing av kjøretøy.

- **Innføring av dynamisk innkjøpsordning:** I konkurransegrunnlaget for den dynamiske innkjøpsordningen bør det tydelig signaliseres at kommunen kan komme krav til at kjøretøy skal gå på el, biogass eller hydrogen i de enkelte minikonkurransene.
- **Rutine:** For å sikre at det i størst mulig grad anskaffes fossilfrie kjøretøy anbefales det sterkt at det utarbeides en rutine for kjøp og leasing av kjøretøy i kommunen som beskriver hvordan dette skal fanges opp og som innkjøpsansvarlig føler eierskap til. Rutinen må også være forankret og brukerne av ordningen bør være kjent med den.
- **Avtaleansvarlige:** Det bør være en egen avtaleansvarlig som følger opp og gjennomfører minikonkurransene for å sikre at rutinen blir fulgt opp. I Østfold

Kjøp og leasing av kjøretøy

- **Forarbeid til minikonkurranser:** Den største delen av jobben med en dynamisk innkjøpsordning er research- og kartleggingsarbeid i forkant av minikonkurransene for å kunne sette presise og realistiske minimumskrav som markedet kan levere på. Her er noen faktorer som det ofte kan være lurt å undersøke:
 - o Hvor mye kommer kjøretøyet til å kjøre og hvor lang rekkevidde trengs? Ofte er en anskaffelse av nytt kjøretøy en erstatning av et gammelt, og det kan undersøkes hvor lagt det kjøres.
 - o Undersøk hva som finnes av lade- og/eller biogassfyllinfrastruktur der kjøretøyet skal være. Dersom det trengs ny ladeinfrastruktur har mange kommuner rammeavtaler på det. Biogass Oslofjord har en oversikt over fyllstasjoner på sine hjemmesider (<http://biogassoslofjord.no/fyllstasjoner-norden/>).
 - o Hva finnes av tilgjengelige fossilfrie kjøretøy som tilfredstiller behovet? På elbilforeningens hjemmesider finnes en oversikt over tilgjengelige elbiler i personvilklassen i Norge (<https://elbil.no/om-elbil/elbiler-idag/>). Statens nybilvelger er også et nyttig verktøy for å få oversikt over tilgjengelige el- og biogasskjøretøy (<https://www.vegvesen.no/kjoretøy/Kjop+og+salg/Nybilvelger>).
- **Erfaringsoverføring:** Se til anbudsdocumentene og tilhørende rutine for Østfold fylkeskommune for formuleringer in inspirasjon. Dokumentene ligger på Klima Østfolds hjemmeside: <https://klimaostfold.no/innkjop-av-klimalosninger/>

**KLIMA
ØSTFOLD**

▶▶ **TID FOR HANDLING**

SKREVET AV ERIK GATHEN / UTGITT AV KLIMA ØSTFOLD

